

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput II. Sanctus semper fervens, multis corporis infirmitatibus afficitur:
ejus amicitia cum Cardinale Hugolino, postea Gregorio IX, et hujus laudes:
virtutes S. Francisci.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

A

CAPUT II.

Sanctus semper fervens, multis corporis infirmitatibus afficitur: ejus amicitia cum Cardinale Hugolino, postea Gregorio IX, et hujus laudes: virtutes S. Francisci.

IV.

Sanctus, emacerato attritoque ex divinis laboribus corpore,

a

* f. spiritus

B

b

incidit in varias infirmitates, maxime oculorum,

c

* f. utcumque

* f. directo

C

d

e

ad quos curandos fuit Reate, ubi in curia Pontificia tunc erat

f

Franciscus patrem et dominum elegerat super universam religionem et Ordinem fratrum suorum ex assensu et voluntate domini Honorii Papæ g, eo quod illi beata paupertas multum placebat, et sancta simplicitas in maxima reverentia existeret. Conformabat se dominus ille fratrum moribus, et in desiderio sanctitatis cum simplicibus erat simplex, et cum humilibus erat humilis, et cum pauperibus erat pauper, frater inter fratres, inter Minores minimus, et velut unus ceterorum, in quantum licitum erat, in vita et moribus gerere se studebat. Sollicitus erat ubique sacram Religionem plantare, et in remotis partibus fama clara clarioris vitæ ipsius Ordinem plurimum ampliabat. Dedit illi Dominus linguam eruditam, in qua confundebat adversarios veritatis, in qua refellebat inimicos crucis Christi, in qua reducebat errantes ad viam, in qua discordes pacificabat et concordēs fortioris caritatis vinculo colligebat *. Erat in Ecclesia quasi lucerna ardens et lucens, et sagitta electa, parata in tempore opportuno.

100 O quoties, depositis pretiosis vestibus, vilibus indutus, discalceatis pedibus, quasi unus de fratribus, incedens, rogabat ea, quæ ad pacem sunt! Hæc inter virum et proximum suum, quoties oportebat; hæc inter Dominum et hominem semper sollicite faciebat. Præterea paulo post elegit eum Dominus Pastorem, et in universa terra, et in Ecclesia sua sancta exaltavit caput ejus in tribus populorum h: quod ut inspiratum divinitus, et Christi Jesu voluntate operatum esse sciatur, longe ante beatus pater Franciscus hæc verbis prædixit et opere præsignavit. Nam cum Ordo et Religio fratrum, divina gratia faciente, satis inciperet dilatari, et velut cedrus in paradiso Dei, et in cælestibus sanctorum attolleret verticem meritorum, et tanta vinea electa sacros produceret palmitem in latitudinem orbis terræ; sanctus Franciscus accessit ad dominum Papam Honorium, qui tunc Romanæ præerat Ecclesiæ, simplici petens prece, ut Hugonem episcopum Ostiensem sui fratrumque suorum patrem et dominum ordinaret. Annuit dominus Papa precibus Sancti, et benigne obtemperans, suam illi super Ordinem fratrum contulit potestatem; quam ille reverenter et devote suscipiens, tanquam fidelis servus et prudens constitutus supra familiam Domini, studebat omnibus modis cibum æternæ vitæ sibi commissis ministrare in tempore opportuno. Propterea sanctus Pater modis omnibus se subiciebat ei, et miro ac reverenti eum venerabatur affectu. Spiritu Dei ducebatur *, quod postmodum erat in oculis omnium sic futurum. Nam quoties familiaris religionis urgente causa, vel potius caritate Christi, qua erga ipsum flagrabat, scribere vellet ei, nequaquam acquiescebat, ipsum in literis suis vocari episcopum Ostiensem seu Velle-trensem, sicut ceteri utebantur in salutationibus consuetis; sed, assumpta materia, sic aiebat: « Re- » verentissimo patri sive domino Hugoni, totius » mundi Episcopo. » Sæpe namque benedictionibus inauditis salutabat eum, et, licet esset devota subiectione filius, dictante tamen spiritu, quandoque ipsum patrem consolabatur colloquio, ut confortaret super eum benedictiones patrum, donec veniret desiderium collium æternorum i.

101 Nimio quoque amore ducebatur dominus dictus erga sanctum Virum, et ideo, quidquid Vir beatus loquebatur, quidquid faciebat, placebat ei, et in sola visione ipsius sæpe totus afficiebatur. Testatur ipse k de eo, quod nunquam esset in tanta perturbatione seu animi motu, quod visione ac colloquutione S. Francisci non omne mentis nubilum discederet, rediretque serenum, effugaretur accidia *, et gaudium desuper aspiraret. Ministrabat ille beato Franciscò, tanquam servus domino suo, et quoties videbat eum, tanquam Christi apostolo, reverentiam exhibebat, et inclinatio utroque homine, sæpe manus deosculabatur ore sacro. Curabat sollicitus atque devotus, quomodo beatus Pater recuperare posset oculorum pristinam san-
tatem,

AUCTORE

THOMA CELAX.

g

* f. colligebat

Cardinalis Ostiensis, protector Ordinis, Sanctoque conjunctissimus,

E

h

* f. dicebat

F

ex cuius consilio Sanctus majorem sui corporis curam deinceps admisit,

k

* i. e. moror

AUCTOR
THOMA CELAN.

*an Patre?

l
*colliriis
VI.
*committens
eam quatuor
e sociis suis,

tatem, sciens eum sanctum et justum, Ecclesiae Dei necessarium et utilem valde, nimis compatiabatur super eum universae congregationi fratrum, et filios miserabatur in Patrem *. Monebat proinde sanctum Patrem, curam gerere suae infirmitatis, necessaria non abjicere, ne ad peccatum aliquod potius, quam ad meritum, horum deputaretur incuria. Sanctus Franciscus vero, quae sibi a tam reverendo domino et tam carissimo patre dicebantur, humiliter observabat, cautius deinde agens et securius necessaria curae suae. Sed ita jam creverat malum, quod ad remedium quaecumque acutissima requirebat ingenia et acerbissima medicamina exposebat: sicque factum est, ut in pluribus locis decocto capite l, incisus venis, superpositis emplastris et immissis colliriis *, nihil proficeret, sed quasi semper deterius se haberet.

102

Hæc fere per duos annos in omni patientia sustinuit et humilitate, in omnibus gratias agens Deo. Sed, ut ipse liberius suam intentionem poneret ad Deum, et beatarum visionum in caelo positarum, frequenter mente excedens, circuire posset ac ingredi officinas, et in pinguedine gratiae coram placidissimo et serenissimo universorum Domino se in caelestibus praesentare, quibusdam

fratribus, merito sibi valde dilectis, commiserat curam sui. Erant viri illi virtutum, devoti, Deo placentes, sancti, gratiosi hominibus, super quos, velut domus super columnas quatuor, beatus Franciscus innitebatur. Eorum namque nec * nomina supprimo, ipsorum verecundiae parcens, quae tanquam spiritualibus viris satis est familiaris et amica: verecundia enim est omnium ornatus aetatum, innocentiae testis, pudicitiae mentis indicium, disciplinae virga spiritualis, gratia conscientiae, famae custos, et totius honestatis insigne. Hæc virtus adornaverat istos, hæc amabiles et benevolos eos reddebat hominibus. Utique hæc gratia omnibus erat communis, sed singulos virtutis * singula decorabat. Erat discretionis præcipuae, patientiae singularis, gloriose simplicitatis alius et alius: reliquos vero secundum corporis vires robustus, et secundum mores animi placabilis. Il vero omni vigilantia, omni studio, omni voluntate, beati Patris animi quietem excolebant, infirmitatem corporis procurabant, nullas declinantes angustias, nullos labores, qui totos se Christi servitio manciparant.

dum ipse interim perfectiora semper meditabatur,

105 Sed licet gloriosus Pater jam esset coram Deo in gratia consummatus, et operibus sanctis rutilaret inter homines mundi hujus, cogitabat tamen perfectiora incipere, et tanquam devotissimus miles in castris Dei, provocato adversario, excitare iterum nova bella. Proponebat, Christo duce, ingentia se facturum, et fatiscientibus artibus, jam emortuo corpore, novo certamine sperabat de morte triumphum. Vera namque virtus temporis finem ignorat, cum mercedis expectatio sit aeterna. Flagrabat deinde desiderio magno valde ad humilitatis reverti primordia, et ad præmia, amoris immensitate semper gaudens, cum corpus suum ad tantam jam devenisset extremitatem, revocare cogitabat ad pristinam servitutem. Amputabat a se penitus omnium creaturarum obstacula, et cunctarum sollicitudinum strepitum plenissime compescebat. Cumque infirmitatis suae occasione rigorem pristinum temperaret, dicebat: Incipiamus, fratres, servire Domino Deo, qui huc usque vix vel parum in nullo * profecimus. Nam non arbitrabatur, se adhuc comprehendisse, et infatigabilis durans in sanctae novitatis proposito, semper inchoare sperabat. Volebat ad serviendum leprosis redire denuo, et haberi contemptui, sicut aliquando habebatur; hominum conversationem fugere proponebat, et ad loca remotissima se conferre, ut sic exutus omni cura, et aliorum sollicitudine deposita, solus carnis paries inter se * interrim separaret.

an ullo?

*adde et Deum,

104 Videbat enim, multos ad magisterii regimina convolare, quorum temeritatem detestans,

ab hujusmodi peste sui exemplo revocare studebat eos. Dicebat enim, fore bonum, Deo et acceptabile curam gerere aliorum, et sollicitudinem animarum aiebat eos suscipere debere, qui dumtaxat in ea nihil de suo quaerent, sed divinam semper in omnibus attenderent voluntatem; qui videlicet propriae salutis nihil præponerent, et subditorum applausibus non attenderent, sed profectibus, non coram hominibus pompam, sed gloriam ante Deum: qui prælationem non affectarent, sed timerent; quos habita non extolleret, sed humiliaret; et ablata non deiceret, sed exaltaret. Sed præcipue in tempore hoc, in quo tantum superexcrevit malitia, et superabundavit iniquitas, periculosum dicebat, regere, regi vero, affirmabat utilius. Dicebat, quosdam prima opera reliquisset, et novis inventionibus pristinum oblitos esse simplicitatem. Propterea lamentabatur eos, qui quandoque magis superioribus toto desiderio intendebant, ad infima et vilia descendisse, * per frivola et inania in campo vacuae libertatis, relictis veris gaudiis, discurrere et vacare. Orabat proinde divinam clementiam pro liberatione filiorum, et servari eos in data gratia, devotissime precabatur.

D
et aliquorum
ambitionem
humillimus
Pater cõtebat.

* adde et

ANNOTATA.

a *Perducta ergo hic est historia vite usque in annum 1225.*

b *Psalmo 62, v. 2.*

c *In vulgata ecclesiastici cap. 18, v. 6: Cum consummaverit homo, tunc incipiet, et cum quieverit, aperiabitur.*

d *Videlicet vicarium suum in regimine Ordinis.*

e *In vulgata Ecclesiastici cap. 58, v. 4: Altissimus creavit de terra medicamenta, et vir prudens non abhorrebit illa.*

f *Reate, Italis Rieti, episcopalis civitas est ditionis Pontificiae in Umbria in confinio regni Neapolitani.*

g *Contigit id anno 1225, quando S. Franciscus etiam confirmationem Regulae suae ab eodem Honorio III, summo Pontifice, scripto obtinuit; fuitque Hugo, seu Hugolinus ille primus Ordinis Minorum protector Pontificia auctoritate constitutus.*

h *Honorio III mortuo in summum Pontificatum successit anno 1227, Gregorius IX dictus, eximius Ordinis Minorum fautor. Obierat autem anno præcedenti S. Franciscus.*

i *Simillima ex secundo biographo jam retuli in Commentario prævio, et in Appendice Trium Scriptorum, atque in Vita per S. Bonaventuram scripta legemus.*

k *Vivebat enim et Pontificatum tenebat Gregorius IX, quando Thomas Celanensis hanc vitam ex ejusdem mandato scribebat.*

l *Cauterio scilicet, ut aliunde novimus.*

CAPUT III.

Crescunt Sancti infirmitates: pia ad mortem præparatio, et felix obitus: anima in caelum ascendere visa.

In mense autem sexto ante obitus sui diem, cum esset apud Senas a pro infirmitate oculorum curanda, cepit in reliquo corpore graviter infirmari, et fracto stomacho, infirmitate diuturna, et vitio hepatis sanguinem multum evomit, ita quod visus est morti appropinquare. Quo comperto, frater Elias citissime cucurrit ad eum. In cujus adventu sanctus Pater in tantum convaluit, ut, relicta villa b illa, cum ipso ad cellam de Crotona c veniret. Ipso ibidem et per tempus aliquod faciente moram, intumuit venter ejus, turgere crura, tumeruntque pedes, et stomachi magis ac magis defectum incurrit, ut cibum aliquem recipere non valeret. Rogavit deinde fratrem Eliam, ut eum Assisium faceret deportari. Fecit bonus filius, quod benignus Pater petiit, et præparatis omnibus, ipsum ad concupitum locum perduxit. Lætata est

VII.
Apud Senas
gravissus labo-
rans, defertur
ad cellam de
Crotona, dein-
de Assisium

a

b c